Huoltovarmuuskeskus
Försörjningsberedskapscentralen
National Emergency Supply Agency

Talousvaliokunta
Eduskunta

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

30.1.2026 HVK/2026/00178

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selonteosta keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaksi

Huoltovarmuuskeskuksen lausunto keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Lausuntopyyntöön tai sen taustalla olevaan materiaaliin. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ilmastonmuutos ja luontokato vaikuttavat yhteiskuntaan ja sen elintärkeisiin toimintoihin eri tavoin, ja niiden eteneminen on riski Suomen huoltovarmuudelle. Ilmastonmuutoksen luomat globaalit haasteet sekä mahdollisuudet vaikuttavat Suomen huoltovarmuuteen sekä suoraan että välillisesti. Osa riskeistä kohdistuu suoraan Suomeen kansalliseen kriittiseen infrastruktuuriin ja huoltovarmuuteen, mutta erityisesti kansainvälisissä arvoketjuissa tapahtuvat häiriöt ja kerrannaisvaikutukset näkyvät välillisesti myös Suomessa. Ilmastonmuutoksen hillinnän mukanaan tuomat sekä positiiviset että negatiiviset siirtymävaikutukset vaikuttavat huoltovarmuuden toimintaympäristöön ja ne on huomioitava varautumisessa.

Valtioneuvoston päätöksen huoltovarmuuden tavoitteista (568/2024) mukaan Ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitseminen ja niihin sopeutuminen sekä puhdas energia tulee mahdollisuuksien mukaan huomioida huoltovarmuuden kehittämisessä ja toimenpiteissä, ellei huoltovarmuuden turvaaminen muuta edellytä.

Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmalla on vaikutuksia myös huoltovarmuuden kannalta. Varsinaisessa suunnitelmaluonnoksessa yhteys huoltovarmuuteen on kirjattu biotalouden, maatalouden (alkutuotanto), puolustushallinnon, julkisten hankintojen ja liikenteen sähköistymisen osalta.

Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman koskiessa taakanjakosektoria tulisi vahvemmin huomioida suunnitelman huoltovarmuusvaikutuksia erityisesti liikenteen osalta. Liikennejärjestelmä mahdollistaa kuljetukset, joiden toimivuudelle perustuu

valtaosa yhteiskunnan toimivuudelle kriittisestä logistiikasta. Kuljetusten tulee toimia kaikissa oloissa huoltovarmuuden toteutumiseksi.

Tällä hetkellä liikenteen ja kuljetusten varmistaminen perustuu osaltaan nestemäisten polttoaineiden varmuusvarastointiin ja jakelun varmistamiseen. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma perustuu vahvasti liikenteen sähköistämiseen myös raskaan liikenteen osalta. Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan sähköistetyn liikenteen varmistaminen käyttövoiman osalta on vaikeaa verrattuna nestemäisiin käyttövoimiin. Sähkön varmuusvarastointi on haastavaa ja myös riippuvuus sähkön siirtojärjestelmästä on suuri. Myös tulevaisuuden muiden käyttövoimien kuten biokaasun ja vedyn osalta huoltovarmuuden toteuttaminen on haastavaa ja vaatii lisätoimenpiteitä ja uusia teknologioita.

Liikenteen ilmastopäästöjen alentaminen lisäämällä bio- ja synteettisten polttonesteiden jakeluvelvoitetta on huoltovarmuuden kannalta hyvä ratkaisu. Tällöin polttonesteiden nykyinen varmuusvarastointi säilyttää merkityksensä liikennettä ja kuljetuksia varmistavana tekijänä. Bio- tai synteettistä polttoainetta käyttävät moottorit toimivat tarvittaessa myös varmuusvarastoidulla polttoaineella. Tämä toteutuu erityisesti dieselkäyttöisten ajoneuvojen osalta.

Lisäksi Huoltovarmuuskeskus huomauttaa, että myös työkoneiden on huomioitava samoja huoltovarmuusvaikutuksia kuin liikenteessä ja kuljetuksissa pyrittäessä sähköistymiseen sekä bio- ja synteettisiin polttoaineisiin. Tällä hetkellä työkoneiden yleinen käyttövoima on diesel.

Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelma huomioi riittävästi alkutuotannon, ml. maatalous, osalta huoltovarmuuden tavoitteet ja vaatimukset.

Rakennusten erillislämmityksen osalta huoltovarmuuskeskus toteaa, että öljylämmityksestä luovuttaessa poistuu myös mahdollisuus varmuusvarastoidun polttoöljyn käytölle rakennusten lämmittämisen varmistamisessa.

Bio- ja kiertotalouden osalta Huoltovarmuuskeskuksen arvion mukaan näiden vahvistamisella on positiivisia huoltovarmuusvaikutuksia olettaen, että biotalouden kautta kotimaassa tuotetun energian määrä kasvaa. Kiertotalouden avulla voidaan pienentää riippuvuutta ulkomaisista tuotteista ja raaka-aineista.

Yleisesti Huoltovarmuuskeskus toteaa, että on tärkeää arvioida ilmastopäästöjen pienentämisen huoltovarmuusvaikutuksia eri sektoreilla ja toimialoilla. Mikäli ko. toimenpiteiden kautta huoltovarmuus uhkaa heiketä on toteutettava kompensoivia huoltovarmuustoimenpiteitä, jotka voivat taloudellisesti tai teknisesti olla haastavia.

Lisätiedot Lisätietoja antaa Tapio Tourula, johtava varautumisasiantuntija, (etunimi.sukunimi@nesa.fi, 0295 051 042).

Toimitusjohtaja Janne Känkänen

Liitteet Napsauta ja kirjoita tähän

Jakelu

Tiedoksi

HVK/2026/00178-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Signed by:Känkänen Janne-Heikki 91324
Signed at:2026-02-09 11:07:04 +02:00
Reason:I approve this document

Janne Känkänen